

מהר"ל בספר הנצח בכמה מקומות שמאריך בזה ובמה שפירש דברי חכ"ל (גיטין 1234567) ארץ צבי כתיב בה, ויש לומר עוד שארץ ישראל נקראת ארץ החיים ששופעים בה תמיד חיים חדשים כדכתיב (דברים י"א) תמיד עיני ד' אלקיך בה מראשית השנה וגו', יש לה השתוקקות עצמית בחיות והתלהבות יתירה ואיננה נצרכת לדחי' כנ"ל, ועם זה באשר איננה כ"כ חמרית ויש בה קדושה ודבוקה בשרשה אין השמים דוחים אותה, והיא נקראת אחות לנו קטנה שמתאחה בעליונים, ובה יצדקו דברי אור החיים לבדם, אבל חוץ לארץ לגסות ועכירת החומר והיא רחוקה מן הקדושה העליונה ואין התשוקה כ"כ זולת ע"י דחית השמים, בה יצדקו דברי שאר המפרשים בצירוף דברי אור החיים כנ"ל:

והנה כ"ק אבי אדומ"ר וצללה"ה פירש דברי הש"ס (סוטה י"א) וישלחהו מעמק חברון בעצה עמוקה של אותו צדיק הקבור בחברון, היינו שאאע"ה שנולד ונתגדל בביתו של תרח מקום טנופת ע"ז כשהרגיש דבר מה של קדושה נתגדלה אצלו התשוקה ביותר כי יתרון האור מן החושך, וכל דבר של קדושה הי' חדש אצלו וחביב עליו עד למאד, אבל הי' מתירא שזרעו אחריו ברבות הימים באשר יולדו ויגדלו על ברכי הקדושה לא יהי' הדבר חדש אצלם ולא יהי' חביב בעיניהם כ"כ ולאט לאט יתקרר הדבר [עד אשר ת"ו יבואו לידי עבירות], ע"כ היתה עצתו שישתעבדו בגלות למען יתחדש אצלם הדבר ותתגדל התשוקה, [ולדידי יש להוסיף בזה מעט, כי ידוע שבדרך שאדם דרך בה והולך ומצליח בעבודת הש"י, באותה דרך עצמה הוא מוליך את זרעו ואת הנלוים אליו, וע"כ אברהם אע"ה שתחילת גידולו בבית אביו והיג לו מניעות ורדיפות שונות, ובאשר לפי הטבע האנושי שלכל דבר שיש לו תשוקה ואם מונעין אותו ממנו יש לו תשוקה עוד יותר, וזה עצמו

הי' לאאע"ה שלרגלי המניעות והרדיפות שהיו לו בבית אביו גדלה אצלו התשוקה לאלקות ביותר מאד, ע"כ היתה עצתו שכאשר תתקרב מעט התשוקה אצל זרעו אחריו, ישתעבדו בגלות והמניעות והרדיפות של הגלות יהיו להם לרפאות תעלה להגביר אצלם התשוקה וההתלהבות ביותר, וזוהי אותה דרך עצמה שדרך הוא בהן, ולפי הדברים הנ"ל יובן מאמר הכתוב בתוכחה שבפרשת תבוא שנאמר (דברים כ"ח) תחת אשר לא עבדת את ה'א בשמחה ובטוב לבב, וכבר הקשו המפרשים איך בשביל מניעת השמחה יגיע להם עונש גדול כ"כ, אך להנ"ל יובן שהגלות אינה באה בעיקרה לעונש רק היא עצה מרחוק להגדיל התשוקה וההתלהבות, וע"כ כאשר לא עבדו את הש"י בשמחה, והיינו שלא היתה עבודתם בתשוקה והתלהבות, ע"כ באה הגלות להחזירם אל חיק אביהם שבשמים באהבה רבה ותשוקה עצומה ברשפי אש שלהבתי, עכת"ד:

אך כל אלה באם נתקרב הדבר אצל האדם וחסרה לו חיות בעבודת הש"י, אבל אשרי האיש שאיננו צריך שתתעורר אצלו התשוקה ע"י המניעות והדחיות, אלא שבכל יום ויום מוסיף והולך בעבודתו עבודת הש"י בתורה ובתפלה עד שבאמת בכל יום ויום משיג חדשות וחביבה היא בעיניו עבודתו כל שעה ושעה כשעה ראשונה, וידוע מאמר הקדוש היהודי וצללה"ה שבכל יום ויום הוא לעומת יום אתמול כערך יהודי לנכרי:

ובזה יש לפרש מאמר הש"י לאאע"ה לך לך מארצך וגו', היינו דהנה התחלת עבודתו של אאע"ה כשהי' בבית אביו, שהיתה התעוררות עבודתו מפאת המניעות והרדיפות, זוהי בחי' ארץ שגודל התשוקה בא מחמת שהשמים דוחים אותה כנ"ל, וזוהי בחי' חוץ לארץ כנ"ל, וזוהי פ"י מארצך מרצון שלך שנצטוה שילך הלאה מבחי' זו, כי מעתה כשעלה בדרגין